

VERDEDIGD!!!! NEE TOCH?

samenvatting van de officiële korfbalspelregels

Inleiding

Korfbal speel je meestal bij een vereniging. Daar kun je trainen en wedstrijden spelen. Trainers, coaches en scheidsrechters helpen om dit mogelijk te maken. Ons land telt meer dan 500 korfbalverenigingen. De lijst met verenigingen staat op de website van de korfbalbond, www.knkv.nl

Zodra je lid bent van een vereniging kun je wedstrijden spelen. Met je teamgenoten speel je tegen andere teams. Je wilt die wedstrijden natuurlijk graag winnen. Winnen doe je door meer doelpunten te scoren dan je tegenstander. Simpel toch?

De spelregels

Winnen klinkt simpel, maar is moeilijker dan je denkt. Want je tegenstander wil natuurlijk ook graag winnen. En... je moet je houden aan de spelregels. Spelregels zijn eigenlijk niets meer dan afspraken die we met elkaar maken. Dankzij duidelijke spelregels verloopt een korfbalwedstrijd sportiever en dus leuker.

Veel regels ken je misschien al: dat je speelt op een korfbalveld. Of dat je de bal niet onder je shirt mag stoppen. Toch zijn er ook spelregels die wat ingewikkelder zijn. In dit spelregelboekje lees je de belangrijkste regels die je als korfballer moet weten. Dit boekje is zowel voor jongens als meisjes. Voor het gemak spreken we steeds van 'korfballer' en 'hij'. Daar kun je natuurlijk ook 'korfbalster' en 'zij' lezen.

Spelregelkennis

In dit spelregelboekje vind je een korte samenvatting van de officiële korfbalspelregels*. We leggen de belangrijkste regels eenvoudig uit. Zo kun jij je spelregelkennis vergroten. En je zult merken: hoe beter je de regels kent, hoe meer plezier je beleeft aan korfbal!

*Alle officiële regels vind je op www.knkv.nl/competitie/regelgeving/spelregels/

1 Hoe het begon

1. Hoe begon het?

Korfbal is 'uitgevonden' rond 1900. Hoe kwam dat?

Een korte geschiedenis.

Als kind ging je in die tijd verplicht tot je twaalfde jaar naar school. Hadden je ouders onvoldoende geld (en dat waren er flink wat), dan moest je gaan werken. Zes dagen in de week. Had je het beter getroffen, dan kon je naar de middelbare school en ook daar werd weinig aan sport gedaan. Er waren nog maar weinig sportclubs: er werd wat gevoetbald en er waren gymnastiekclubs. Dat was het wel ongeveer.

Van beweging en ontspanning kwam daardoor niet veel terecht.

Gelijke kansen

In het middelbaar onderwijs groeide de gedachte dat meer lichaamsbeweging goed was. Voor jongens en meisjes tegelijk, want dan kon het in één les gezamenlijk worden geregeld. En dat ging dan nog alleen maar over kinderen van 14 jaar en ouder, want nog in 1920 bijvoorbeeld moest bij een club 'eerst advies aan de dokter gevraagd worden of sporten voor kinderen van 12 jaar wel verantwoord was...'. Hoe dan ook, de uitdaging was een sportvorm te vinden waarin zo veel mogelijk jongeren mee konden doen. Een sport met voor iedereen gelijke kansen.

Van Zweden naar Nederland

In Zweden werd 'Ringboll' gespeeld. Daarbij probeert het ene team een bal door een aan een paal opgehangen ring te gooien en probeert het andere team dat te verhinderen. Vervolgens wisselen de rollen aan de andere kant van het veld. In Nederland werd van de ring een korf gemaakt. Zo kon je beter zien of je nu wel of geen doelpunt scoorde. Ook werden er nog wat regels bij bedacht. Kort daarna werd voor het eerst gekorfbald in Nederland. Dat was in 1902.

Maar... hoe speel je het dan tegenwoordig?

2 Over jongens en meisjes

2. Over jongens en meisjes

Korfbal onderscheidt zich van heel veel andere sporten; het is in principe een gemengde sport: jongens en meisjes, vrouwen en mannen spelen in één ploeg. Dat is al meer dan 100 jaar een grondregel. Maar wat betekent 'gemengd' precies? En is het altijd gemengd?

Samen maar niet tegen

'Gemengde sport' betekent dat jongens en meisjes samen spelen, maar niet tegen elkaar. Een voorbeeld: Yvette mag wel met tegenstander Henk samen achter de bal aanrennen. Wie de bal het eerste heeft mag doorspelen. Maar Yvette mag Henk niet verdedigen als hij vrij staat en wil schieten. De regel is: jongens verdedigen tegen jongens, meisjes tegen meisjes. Overtreed je deze regel bij het doelen, dan volgt een strafworp voor de andere partij.

Jeugdkorfbal

Een uitzondering hierop vinden we in het gemengde jeugdkorfbal. Soms is er bij een club in de jeugd geen evenwicht tussen de aantal meisjes en jongens. Hoe los je dat op, zodat er wel gespeeld kan worden? Als er bijvoorbeeld een jongen te weinig is, dan doet een van de meisjes een hesje aan en stapt zo in de jongensrol. Of omgekeerd. Op die manier speelt soms zelfs een complete meisjesploeg tegen een 'gewoon gemengd' team en is het voor de scheidsrechter toch goed uit elkaar te houden.

Dameskorfbal

In het zuiden van Nederland is door andere religieuze ideeën en maatschappelijke omstandigheden in het verleden het dameskorfbal ontstaan. Ook deze variant is onderdeel van het Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond. Bij dameskorfbal zijn wat aangepaste regels en ook de tactiek is soms anders. Met vier vrouwen in de aanval verloopt het spel op onderdelen anders dan bij gemengd korfbal. Wil je hier meer over weten, bezoek dan via www.knkv.nl/korfbal/dameskorfbal/ de website van het Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond, kortweg KNKV.

3 Wat mag je allemaal bij korfbal?

3. Wat mag allemaal wél?

‘Korfballen is doeltreffen, al scoor je met je linkeroot!’: dat is een gezegde in de korfbalsport. Maar natuurlijk draait het om veel meer...

Gooien en vangen

Alles begint met gooien en vangen. Je mag met één hand gooien of met twee, dat maakt niet uit. Hetzelfde geldt voor vangen. Hoe beter je leert gooien en vangen, hoe makkelijker je korfbalt. En als je dat gooien zowel links- als rechtshandig kunt, speel je nóg beter.

Samen spelen en samenspelen

Bij korfbal is belangrijk dat jongens en meisjes samen in een team spelen. Ze spelen elkaar de bal toe. Het motto bij korfbal is dan ook “Samenspelen en samen spelen”. In het zuiden van het land wordt ook wel met alleen meisjes/vrouwen gespeeld, maar voor het grootste deel is het een gemengde sport: jongens en meisjes, mannen en vrouwen.

Een goeie vraag daarbij is natuurlijk: ‘Met hoeveel spelers dan?’. Dat aantal is tegenwoordig vastgesteld op acht spelers, verdeeld over twee vakken. Dat is ook wel eens anders geweest, maar dat deel van de geschiedenis laten we nu liggen. Vier jongens en vier meisjes, eerlijk verdeeld per vak, dus twee om twee. En bij de ‘senioren’ – dat zijn dus de mannen en vrouwen – is dat precies het zelfde.

Er is nog wel een nieuwe variant in opkomst: het 4Korfbal. Maar daarop komen we later apart nog even kort terug.

Doelpunten scoren

In het veld sta je met twee ploegen tegenover elkaar. Er is één bal en er zijn twee korven, aan elke kant van het veld eentje. De ene ploeg probeert de bal door de korf van de andere partij te gooien. Als dat lukt scoor je één doelpunt. Er is geen regel, zoals bijvoorbeeld bij basketbal, dat sommige doelpunten dubbel tellen.

Doelpunten verhinderen

Kan de andere partij dan niets doen om een doelpunt te voorkomen? Natuurlijk wel. Als de ene ploeg aanvalt, mag de verdedigende ploeg proberen een doelpunt te verhinderen. Je mag de bal onderscheppen. Dat doe je bijvoorbeeld door sneller te zijn of hoger te springen dan je tegenstander. En er mag niet op de korf geschoten worden als de aanvaller goed verdedigd wordt (zie H. 6).

Is verder alles toegestaan? Zeker niet. In hoofdstuk 5 lees je wat niet mag. Maar eerst laten we je zien hoe het veld eruit ziet.

4 Hoe ziet het speelveld eruit?

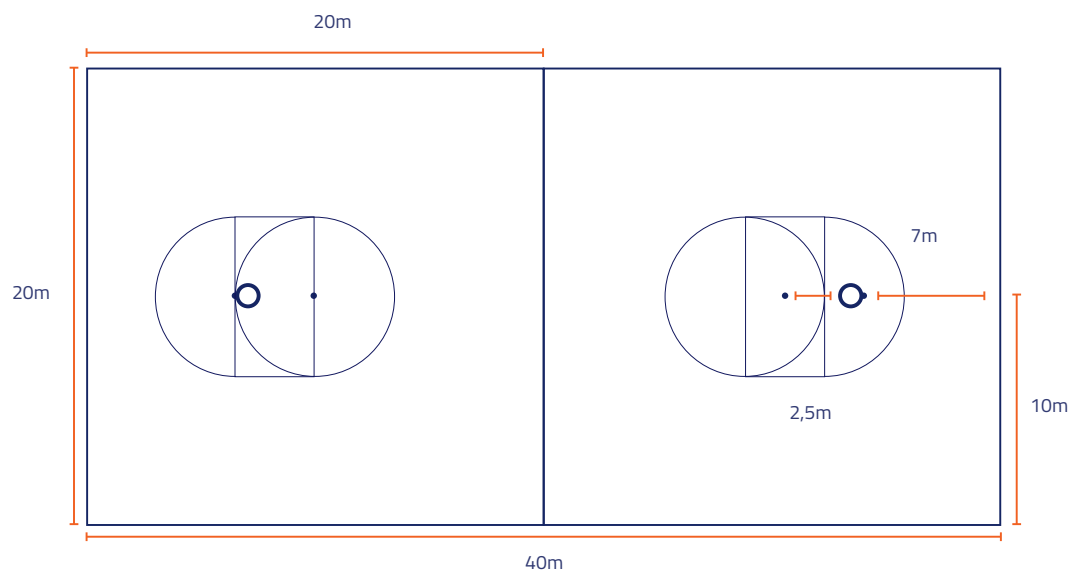
4. Hoe ziet het speelveld eruit?

Korfbal kun je binnen in de sporthal spelen. Of buiten, op echt gras of kunstgras. Hoe ziet het speelveld er dan uit en zijn er verschillen?

Zaalkorfbal

In de sporthal zijn de lijnen vaak al op de vloer geplakt. Dus dat is simpel. Meestal speel je op een veld van 40 bij 20 meter, maar voor sommige groepen in de jeugd is er ook 4Korfbal. Daarop komen we hieronder nog even apart terug.

Van bovenaf ziet het veld er zo uit:

Je ziet dat het veld uit twee vakken bestaat. Een vak is 20 meter breed en 20 meter lang. Elke ploeg heeft een aanval en een verdediging. In elk vak staan vier spelers van de beide partijen. Er moet gescoord worden in de korf van de tegenstander. Na twee doelpunten wisselen de ploegen van vak. Je staat dus nooit een tijd te wachten, al peinzend 'Zou er nog een bal deze kant op komen...?'

In elk vak zie je een korf. De korf staat ongeveer 7 meter van de achterlijn, om heel precies te zijn op $\frac{1}{3}$ (dat is dus 6,66 meter) van de achterlijn. Zo kun je van alle kanten aanvallen.

Op 2,50 meter voor de korf zie je een stip. Dat noemen we de 'strafworpstip'. Daarover later meer. De lijnen rond deze stip geven aan op welke afstand iedereen moet staan als er een strafworp of vrije worp is.

4Korfbal

In opkomst is een nieuwe variant van korfbal, waarbij een team uit vier spelers bestaat. In de zaal is het veld daarvoor meestal 20 bij 12 meter groot. Als er meer ruimte beschikbaar is kan dat maximaal 25 x 15 meter zijn. De korven staan op een kwart van de lengte van het veld, dus op 5 tot 6 meter van de achterlijnen. Bij 4Korfbal zijn er natuurlijk geen twee vakken. Een team probeert op de ene korf te scoren en verdedigt bij de andere korf. Na rust speel je dan in de andere richting. Strafworpschikkingen zijn er meestal niet en dus heeft het veld alleen buitenlijnen en daarom zie je hier geen plaatje van.

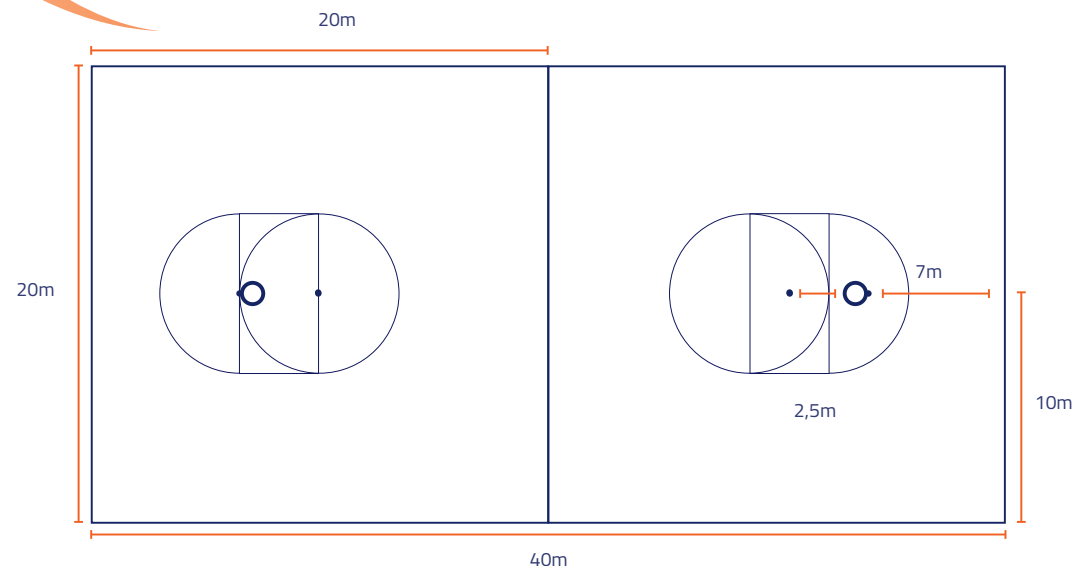

Veldkorfbal

Ziet het veld buiten er hetzelfde uit als binnen? Nou, soms wel en soms niet. Dat klinkt gek. Toch is het zo. Dat komt omdat korfbalverenigingen pas kort geleden samen hebben afgesproken dat de velden buiten even groot worden als in de zaal: twee vakken van 20 x 20 meter. Vroeger waren buitenvelden ruim twee keer zo groot.

Voor clubs die op natuurgras spelen is dat simpel: je maakt de lijnen korter en klaar is Kees. Maar veel clubs spelen op kunstgras, waar de lijnen niet los liggen maar met vaste kleuren in het oppervlak worden aangegeven. Het kost veel geld om die gekleurde lijnen daar aan te passen aan de nieuwe maten. Daarom is afgesproken dat er tot juli 2026 zowel op de oude maten als de nieuwe maten gespeeld mag worden. En daarna zal elke club de toplaag wel hebben vervangen.

Op gras zie je geen strafworp cirkel met lint, want dat zou tot veel gestruikelen leiden. Een simpele metalen stip geeft daar het strafwoppunt aan.

De diverse afmetingen van de velden buiten

Die afmetingen zijn dus helemaal afhankelijk van de vraag of nog met de oude veldmaten gespeeld wordt, dan wel of de nieuwe zijn aangebracht. En in de oude situatie verschilde het ook nog per leeftijdsgroep. Alle details vind je in de bijlage 'Spelbepalingen'. Daarin zie je precies aangegeven welke maten wanneer van toepassing zijn. Ook de paalhoogte, duur van de wedstrijd, maat van de bal en andere relevante zaken zijn daarin vermeld.

KNKV

5 Mag er ook iets niet bij korfbal?

5. Mag er ook iets niet bij korfbal?

Natuurlijk mogen sommige dingen niet bij korfbal! Anders wordt het al gauw een chaos. Welke regels zijn er dan? De regels daarvoor zijn in een paar groepen te verdelen.

Geen krachtsport

Bij korfbal is snelheid van bewegen erg belangrijk. Je hebt een persoonlijke tegenstander. Korfbal is niet ruw en niet gewelddadig. Het is de bedoeling dat je geniet van de sport. Daarom mag het volgende bijvoorbeeld niet:

- de bal uit iemands handen slaan,
- je tegenstander vasthouden,
- met je vuist naar de bal slaan (met de open hand mag wel),
- met z'n tweeën één tegenstander hinderen (het is een 'man-to-man-sport'),
- een tegenstander wegduwen,
- op andere manieren gevaarlijk spelen (zo spelen dat iemand anders gewond kan raken).

Geen rommeltje

Er zijn ook regels om te zorgen dat het geen rommeltje wordt. Daarom mag je bijvoorbeeld niet:

- een tegenstander 'afhouden' (dat is je lichaam steeds zo draaien dat je tegenstander de bal niet kan pakken als je die zelf ook nog niet hebt),
- voetballen (de bal aanraken met je knie of alles wat daaronder zit),
- over de grond kruipen om de bal te pakken (houd als basisregel aan, dat je alleen met je voeten de grond mag raken als je de bal pakt, niet met je knie, je rug, je arm of dergelijke)
- een tegenstander te zwaar hinderen (bijvoorbeeld zo, dat hij de bal helemaal niet naar iemand anders kan gooien).

Wel samenspelen

Welke regels zorgen ervoor dat je inderdaad samenspeelt? Je mag bijvoorbeeld niet:

- lopen met de bal in je handen,
- het spel 'ophouden' (door bijvoorbeeld lang met de bal onder je arm te blijven staan),
- opzettelijk 'alleen spelen' (door bijvoorbeeld de bal ergens heen te gooien en die daar dan zelf weer op te pakken en alleen verder te spelen),
- de bal uit de handen van een medespeler trekken of pakken

Wel sportief spel

Hoe zorg je dat het spel sportief verloopt? Je mag bijvoorbeeld niet:

- aan de paal slingeren om zo een doelpunt te maken of te voorkomen
- je aan de paal optrekken om hoger te springen dan je tegenstander,
- jezelf aan de paal afduwen om sneller te starten,
- op de korf schieten na snijden op een mede-aanvaller (dit klinkt ingewikkeld en dat is het ook als je dat van het papier moet begrijpen; je leert dat het snelste tijdens je trainingen).

Regels over de lijnen

Als de bal buiten de lijnen van het vak zweeft mag je die bij korfbal terug tikken; dat is bij voetbal dus anders. Wel moet je zorgen, dat je de bal niet raakt als je voet al op of buiten de lijnen staat. Dan ben je in overtreding. Je mag de bal ook terug tikken als je vanuit jouw vak gesprongen bent en de bal terug getikt hebt voor je op de grond komt. Als de bal een buitenlijn raakt is de bal uit. De partij die niet gegooid heeft mag dan een uitbal nemen van achter de buitenlijn.

Is dat alles? Nee. Er is nog een regel die voor korfbal héél belangrijk is.

Die bespreken we in het volgende hoofdstuk.

6 **'Scheids, dat
was verdedigd!'**

6. 'Scheids, dat was verdedigd!'

Korfbal kent één regel die tot grote discussie in en om het veld leidt: 'verdedigd schieten is niet toegestaan'. Hoe werkt deze regel?

Als we zeggen 'de aanvaller schiet' dan bedoelen we dat de aanvaller probeert de bal richting de korf te gooien om zo een doelpunt te maken, met andere woorden gezegd: om te scoren. Dat heet officieel 'een doelpoging'. Verdedigers mogen zo'n schot verhinderen. Maar daarbij is niet alles toegestaan.

Waarom deze regel?

In het basketbal mag een aanvaller altijd schieten en kan een verdediger proberen het schot te blokkeren. Daarom zijn lengte en sprongkracht zo belangrijk in die sport. Bij korfbal is er meer streven naar gelijke kansen. Daarom kennen we de regel 'verdedigd schieten is niet toegestaan'.

Wanneer is een doelpoging 'verdedigd'?

Daarvoor gelden vier regels en als verdediger moet je daar tegelijk aan voldoen; dus niet eerst die bij punt a. en wat later die bij punt c. of zoiets. Het moet echt tegelijk.

Hoe dan? Dat lees je hier.... De verdediger:

1. is binnen een armlengte van de aanvaller,
2. kijkt de aanvaller aan,
3. is dichterbij de paal dan de aanvaller,
4. probeert daadwerkelijk de bal te blokkeren (dus niet de hand ergens onder de bal bewegen, maar nadrukkelijk daarboven om te proberen de bal tegen te houden).

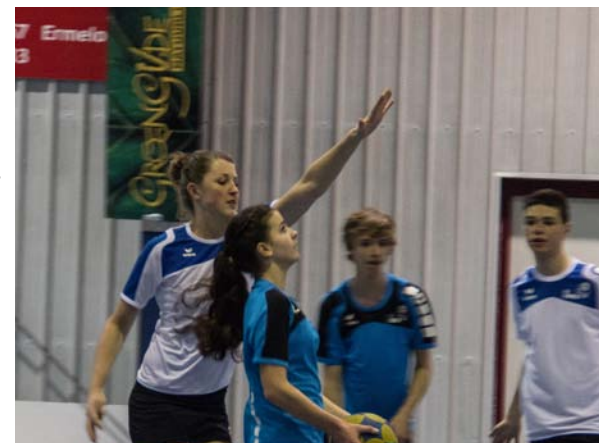
Uitzondering

Soms staat een aanvaller zo dicht tegen de korf, dat een verdediger er echt niet tussen kan. Hij of zij staat dan aan de andere kant van de paal en voldoet strikt genomen dus niet aan punt c. Zijn de andere drie punten wel van toepassing? Dan is het toch 'verdedigd' en de schietende aanvaller is dan in overtreding.

Armlengte of niet?

Vooraf punt a. is vaak onderwerp van gesprek. Dat is ook wel logisch: in principe is het verschil tussen wel of niet verdedigd een millimeter of meer. Als spelers in beweging zijn, is soms lastig te zien of het over een armlengte gaat. Bovendien verschilt de inschatting afhankelijk van je waarnemingshoek. En dan spreken we nog niet eens over 'de gekleurde bril' van spelers en toeschouwers.

We zeggen het simpelweg zo: deze regel hoort bij korfbal, net als de aloude zegswijze 'De scheidsrechter heeft altijd gelijk. En zo niet, dan toch.' Het accepteren van beslissingen is een belangrijk en niet te onderschatten onderdeel van elke sport.

7 Wanneer is het nu een doelpunt dat telt?

7. Wanneer is het nu een doelpunt dat telt?

Dat is gelukkig niet zo ingewikkeld.

De bal moet in het aanvalsvak van bovenaf door de korf gaan en daarmee bedoelen we dus echt helemaal door de korf gaan. Soms draait de bal rond in de korf en tolt er dan bovenaan toch weer uit en dan is het geen geldig doelpunt.

Zijn er ook ongeldige doelpunten?

Dat komt wel eens voor. Er zijn enkele dingen die niet mogen bij het doelpunten maken, zoals

- scoren vanuit het verdedigingsvak,
- de bal van onderen door de korf gooien,
- een doelpunt maken als de scheidsrechter al gefloten heeft (behalve als de bal al uit je handen was toen de scheidsrechter floot voor een overtreding van de verdedigende partij),
- scoren als je eerst een overtreding hebt gemaakt.

**8 Wat doet de
scheidsrechter
als iets niet mag?**

8. Wat doet de scheidsrechter als iets niet mag?

De scheidsrechter houdt natuurlijk in de gaten of spelers iets doen wat niet mag. Hij kan overtredingen op meer manieren 'bestrafen'. Dat hangt ook van de soort overtreding af.

Een spelhervatting

Het benadeelde team krijgt de bal op de plaats van de overtreding. Na het fluitsignaal moet de bal binnen vier seconden naar een medespeler gegooid worden, die op minstens 2,50 meter van 'de nemer' staat. Uit een spelhervatting mag niet direct gescoord worden. De tegenpartij mag het de nemer van de spelhervatting ook niet moeilijk maken bij het uitvoeren van een spelhervatting.

Een vrije worp

Voor de vrije worp is een speciale stip op 2,50 meter voor de korf. Iedereen moet 2,50 meter van de nemer staan en de medespelers van de nemer ook nog 2,50 meter van elkaar. Uit een vrije worp mag niet direct gescoord worden, er dient eerst een keer naar iemand anders gegooid te worden. In de zaal en op kunstgrasvelden zijn de lijnen getekend; op grasvelden moet de scheidsrechter goed toezien dat iedereen op afstand staat.

Een strafworp

De aanvallende partij mag vanaf de speciale stip op 2,50 meter voor de korf direct op de korf schieten. Een strafworp wordt dan ook vaak een doelpunt. Ook hier moet iedereen buiten de lijnen blijven tot de bal uit de hand van de nemer van de strafworp is, of op minimaal 2,50 meter. Het vrije gebied bij een strafworp is groter dan dat bij de vrije worp; bij de strafworp moeten de overige spelers 2,50 meter van de nemer staan en ook van de paal.

Een herhaling van overtreding

Als de scheidsrechter bijvoorbeeld drie keer een vrije worp gegeven heeft voor te zwaar verdedigen, kan hij bij de vierde keer een strafworp toekennen.

Een scheidsrechterworp

Soms pakken twee tegenstanders precies tegelijk de bal of heeft de scheidsrechter niet precies gezien welke partij de bal dient te krijgen. De scheidsrechter onderbreekt dan het spel met een fluitsignaal, hij zoekt twee spelers van gelijke sekse en zoveel mogelijk gelijke lengte en gooit de bal recht omhoog. De speler die de bal als eerste kan pakken mag dan doorspelen.

‘Voordeel geven’

Soms heeft een lichte overtreding weinig invloed op het spel. De ploeg die de overtreding niet maakte en de bal al heeft kan gewoon doorspelen. De scheidsrechter hoeft dan niet te fluiten; het spel houdt snelheid.

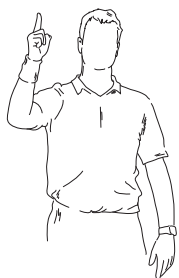
Welke beslissing is de juiste?

Welke beslissing de scheidsrechter neemt bij welke overtreding staat duidelijk beschreven in de officiële spelregels. Voor de spelers geldt zoals we eerder al zeiden: de scheidsrechter heeft altijd gelijk!

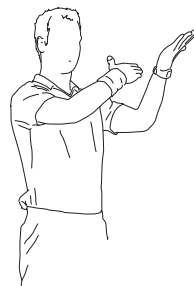
9 **'Oh, hij bedoelt dat...'**

9. De scheidsrechtersgebaren: 'Oh, hij bedoelt dat...'

Als je speelt ben je vaak heel druk bezig. Je kunt niet steeds zien waarom een scheidsrechter op zijn fluit blaast. Daarom gebruikt de scheidsrechter speciale gebaren. Een selectie van de meest gebruikte scheidsrechtersgebaren vind je hierbij en als je ze allemaal wilt zien, dan kun je ook daarvoor terecht op de KNKV-website.

vakwissel(en)

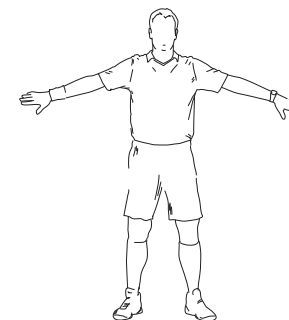
handen

vasthouden

vuist

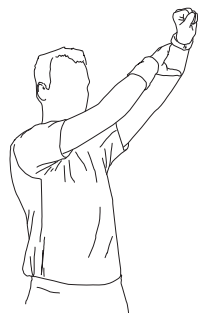
afhouden

duwen

steunbal

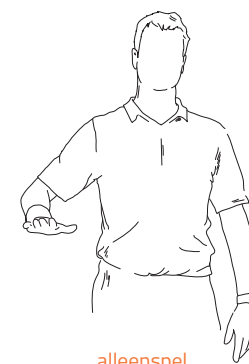
handen

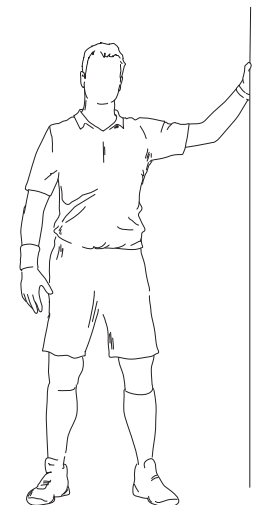
lopen

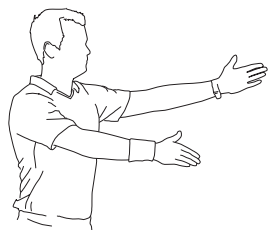
tijdrekken

alleenspel

paal

uitbal

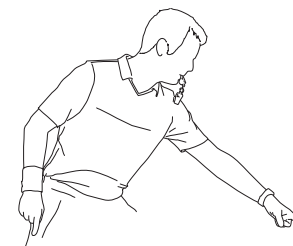
verdedigd

4 seconden

afstand

strafworp

herhaald

10 Was dat alles?

10. Was dat alles?

Nee, niet alles, maar ruim genoeg om de sport te begrijpen. Om het plaatje nog wat completer te maken is aan de voorgaande negen hoofdstukken nog een tweetal bijlagen toegevoegd: dat zijn de 'Spelbepalingen' (een pagina waarop je terugvindt hoe lang de speeltijd voor elke leeftijdsgroep is, wat de veldafmetingen per leeftijdsgroep zijn en met welk type bal er gespeeld wordt) alsmede een woorden- en begrippenlijst. Er is nog best wel het een en ander te vertellen over kleine onderdelen van de sport, maar het voert wat te ver daar allemaal aparte hoofdstukken voor te maken.

Wie meer wil weten kan uitgebreid terecht op de website van het KNKV (www.knkv.nl). Daarnaast verschijnt op korte termijn een nieuw onderdeel op de KNKV-site met de naam 'KorfbalmasterZ!'. Dat maakt onderdeel uit van een format - dat ook in andere sporten wordt gebruikt - waarbij op levendige wijze in stevig tempo de noodzakelijke kennis om scheidsrechter te worden kan worden opgedaan.

Begrippenlijst

Elke sport heeft zo zijn eigen uitdrukkingen voor regelmatig in of bij een wedstrijd voorkomende dingen. Hieronder vind je een beetje willekeurig lijstje daarvan. Onderdelen als 'schotklok', 'tijdwaarnemer' enzovoort, die alleen in topkorfbal voorkomen, zijn hier weggelaten en komen in de Officiële Spelregels natuurlijk duidelijk ter sprake.

Aangeefpositie – Het is tactisch slim om een aanvaller voor de paal te hebben staan. Deze aanvaller staat dan in de 'aangeefpositie' en van daaruit kan hij de aanvaller die wil schieten de bal goed aanspelen.

Aanvoerder – ieder team kiest een aanvoerder, die het team bij de scheidsrechter vertegenwoordigt. Dat houdt bijvoorbeeld in contact houden over allerlei voor de wedstrijd belangrijke dingen, maar is geen vrijbrief voor allerlei kritiek.

Andere sekse – korfbal is een gemengde sport waarbij meisjes en jongens bij de jeugd en vrouwen en mannen bij de senioren met elkaar sporten. Zij hebben allemaal dezelfde rechten, maar mannen en vrouwen kunnen niet elkaars persoonlijke tegenstander zijn. Jouw tegenstander is altijd iemand van het zelfde geslacht; jongens spelen tegen jongens en meisjes tegen meisjes. In de spelregels wordt om praktische redenen niet gesproken over een 'jongen mag geen meisje verdedigen en een meisje geen jongen'. In plaats daarvan wordt meestal gebruikt 'een speler mag niet iemand

van de andere sekse verdedigen'. Bij hoge uitzondering kan dat wel eens anders zijn, zie daarvoor bij 'Hesjes'.

Bal – de bal is natuurlijk een belangrijk ding in de korfbalsport, dus zijn er regels voor. Er zijn drie verschillende maten, te weten: type nummer 3 voor de F-jeugd en Kangoeroes, bal nr. 4 voor de D- en E-jeugd en bal nr. 5 vanaf de C-jeugd tot en met de senioren. Alle ballen dienen tweekleurig te zijn. Bal nr. 5 moet tussen de 445 en 475 gram wegen, de kleinere ballen zijn wat lichter.

Coach – een team wordt vaak begeleid door een coach, bij de jeugd zelfs altijd. De coach zorgt er samen met de aanvoerder en de scheidsrechter voor dat alles goed verloopt, de wedstrijdformulieren goed worden ingevuld en iedereen in het veld – en voor zover mogelijk ook buiten de lijnen... – zich gedraagt zoals van korfballers verwacht mag worden.

Dame en Heer – het klinkt een beetje als schaken, maar deze woorden gebruik je ook heel vaak in de korfbalsport. Het zijn overblijfselen van vroeger, toen het taalgebruik heel anders was. Het geeft duidelijk aan wat bedoeld wordt; in het korfbaljargon zijn beide woorden nog steeds populair in het gebruik.

Geen compleet team – het komt een enkele keer wel voor, dat een team met een speler te weinig op het veld komt. Dan kan er evengoed gespeeld worden, maar wel met wat aangepaste

regels. Voorbeeld: een achtstal komt met drie jongens en vier meisjes. In het vak waar met drie tegen vier gespeeld wordt moet de ploeg met vier spelers aangeven welke van de twee jongens de aanvaller is en welke de spelverdeler. De spelverdeler – die immers geen tegenstander heeft – zou altijd kunnen schieten en dat staan de regels dus niet toe. In de spelregels is wel aangegeven hoe vaak die functies van aanvaller en spelverdeler gewisseld mogen worden. Het mag natuurlijk ook niet zo zijn, dat het team dat wel compleet is groot nadeel gaat ondervinden.

Hesjes – worden bij het jeugdkorfbal nogal eens gebruikt. Het is een bloesje zonder mouwen in een andere kleur dan het wedstrijdshirt. Het wordt gebruikt als bv. een team van 5 meisjes en 3 jongens speelt tegen een team van 4 meisjes en 4 jongens. Eén van de meisjes van het eerstgenoemde team gaat dan een hesje dragen ten teken dat zij als 'heer' gaat spelen.

De scheidsrechter en de tegenstanders weten dan wie als 'heer' beschouwd moet worden en passen de spelregels ook zo toe. Zo ontstaat dus een situatie waarin een meisje en een jongen tegen elkaar spelen. Zo kan ook een compleet meisjsteam (of jongensteam) tegen een gemengd team spelen.

Begrippenlijst

Kangoeroes – dat is een benaming voor de allerjongste jeugd, tot ongeveer 6 jaar, die zich al wel met korfbal bezig houdt, maar dat op een aparte en aan de leeftijdsgroep aangepaste wijze doet.

Korfwisseling – al vanaf het ontstaan van korfbal is het gebruikelijk, dat halverwege de wedstrijd van speekant gewisseld wordt. Omdat er buiten gespeeld wordt, is dat logisch om wind- en zonvoordeel zo gelijk mogelijk te verdelen. In de zaal is die traditie, net als in andere sporten, voortgezet.

Onbillijke bevoordeling – die term valt wel eens langs de lijn bij een wedstrijd. Het is één van de dingen waar de scheidsrechter naar kijkt of –beter- Het is één van de dingen die de scheidsrechter moet beoordelen. Het komt erop neer, dat de scheidsrechter erop moet letten, dat een team geen voordeel krijgt van iets dat niets met het spel te maken heeft. Een voorbeeld: de scheidsrechter loopt per ongeluk een verdediger ondersteboven: dan mag diens tegenstander niet van de gelegenheid gebruik maken om gauw een doelpunt te maken.

Opbrengen van de bal – Wanneer een verdediger de bal heeft gepakt moet de bal naar de eigen aanval gespeeld worden. Als de verdediger dat met de andere verdedigers samen doet noemen we dat 'het opbrengen van de bal.'

Overnemen – Dit begrip komt in de wedstrijd veel voor. Een voorbeeld: een aanvallende heer is sneller dan zijn tegenstander en rent naar de korf om een doorloopbal te maken. De tweede verdedigende heer ziet dat gebeuren en gaat nu de aanvaller die een doorloopbal wil nemen verdedigen. Hij is ook de enige die dit doen kan, want de beide andere verdedigers in het vak zijn immers van de andere sekse. Zij kunnen wel de bal onderscheppen, maar niet de doorbrekende heer verdedigen.

Dit punt van overnemen markeert een van de belangrijke verschillen met het dameskorfbal. Daar ziet de kijker aanmerkelijk minder doorloopballen, want er zijn in het dameskorfbal per vak drie andere dames die kunnen overnemen.

'Partij!' – dat is een kreet die met regelmaat gehoord wordt tijdens de wedstrijd. Het is een manier om in de verdediging medespelers te waarschuwen – zij verdedigen immers geconcentreerd... – dat de bal is onderschept en naar het andere vak gespeeld kan worden. Het is aanvallers niet toegestaan die kreet te gebruiken om verdedigers in verwarring te brengen. Regionaal worden ook wel andere kreten gebruikt.

Rebound of Afvang – is het duel bij de paal waar aanvaller en verdediger de bal na een mislukt schot proberen te vangen / pakken. Goede spelers proberen al voor er geschoten wordt de beste reboundpositie bij de paal in te nemen, zodat zij bij een

gemist schot een grotere kans hebben de bal te vangen. Alles moet daarbij natuurlijk wel volgens de regels van het spel gebeuren. Voor de scheidsrechter een situatie om goed op te letten.

Standbeen – Als je in stilstand de bal hebt mag je één voet verplaatsen; het andere been moet blijven staan en wordt daarom 'standbeen' genoemd. Laat dit been staan als je omdraait en de bal een andere kant uitspeelt.

Superspeler – dat is een begrip, dat alleen in de F-jeugd geldt. Om de krachtsverschillen bij de jongste jeugd een beetje in het redelijke te houden mag de ploeg die met drie goals of meer achter staat een extra-speler inzetten, de 'superspeler'. Die gaat weer uit het veld als het verschil weer minder dan drie goals is. Deze superspeler mag in het veld volledig meedoen, dus ook op de korf schieten enzovoort.

Tolletje – Het is vaak moeilijk voor een aanvaller om in een aangeefpositie te komen. De aanvallende speler wordt geleerd om rond een mede-aanvaller te draaien – 'het tolletje' – om zo op de juiste aangeefplaats te komen.

Begrippenlijst

Uitbal – de bal is ‘uit’ zodra hij in aanraking komt met een zij- of achterlijn van het speelveld of met iets buiten het speelveld zoals de vloer, een persoon of een voorwerp. Dat is ook het geval als de bal de zoldering of een voorwerp boven het speelveld raakt. De tegenpartij begint dan weer op de plaats waar de bal over de lijn ging of ter hoogte waar de bal het plafond heeft geraakt en staat daarbij achter die lijn.

Uitworp – de uitworp komt een aantal keren per wedstrijd voor. In elk geval bij het begin van de wedstrijd en bij de hervatting na de rust. Verder na elk doelpunt en wel door de tegenpartij van het team dat dan scoorde. De uitbal wordt in de aanval genomen, vlak voor het midden van de middenlijn. Bij het eenvakskorfbal van ongeveer het midden van het veld.

Vakwisseling – tijdens een korfbalwedstrijd wordt er regelmatig van vak gewisseld, van aanvaller word je dan verdediger en andersom. Bij korfbal moet je dus alles kunnen. Bij de jongere jeugdgroepen gaat dit op tijd, bij de overige groepen na elke twee gescoorde doelpunten. In de bijlage ‘Spelbepalingen’ staat aangegeven welke vakwissel-regel wanneer van toepassing is.

Vervanging – dit wordt ook wel ‘wissel’ genoemd. Spelers mogen tijdens een wedstrijd vervangen worden door een andere speler, bijvoorbeeld wegens een blessure. In de bijlage ‘Spelbepalingen’ staat aangegeven hoeveel wissels in welke wedstrijd mogelijk zijn. Basisregel is wel dat geblesseerde spelers altijd vervangen mogen worden; het aantal tactische wissels is beperkt.

Vóór-verdedigen - Bij geoefende korfballers zie je nogal eens dat verdedigers voor hun aanvaller gaan staan en dan niet dicht bij de paal staan dan hun aanvaller. Dat gebeurt uit tactische overwegingen; het vereist veel oefening om dat te kunnen. Je snapt dat de aanvaller dan kan schieten als hij de bal toegespeeld krijgt.

4Korfbal – Dit is een in 2014 ingevoerde variant van jeugdkorfbal, waarbij een team bestaat uit slechts vier personen. Het veld is aangepast naar één vak met een maat van 25 bij 12 meter; in de zaal is ook 20x12 toegestaan. Het streven is in principe om per team twee meisjes en twee jongens op te stellen. Waar dat niet mogelijk is kan een ongelijk aantal jongens en meisjes ook met hesjes op de gewenste rolverdeling gebracht worden. Diverse details per leeftijdsgroep zijn terug te vinden in het KNKV-Bestuursbesluit 4.3 over Jeugdkorfbal (zie KNKV-site onder ‘Competitie’).

www.knkv.nl
twitter: @Korfbalverbond,
Facebook: facebook.com/knkvn1